

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 20P/77/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5623215708
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr., LL.M. Ivana Stehlíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2023:5623215708.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou JUDr. Ivanou Stehlíkovou, LL.M., v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú Q. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom ako matka, zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, dieťa rodičov: matky: S. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom P. XXX/XX, V., právne zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Jančim, so sídlom advokátskej kancelárie Garbiarska 695, Liptovský Mikuláš a otca: P. W., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. S., v konaní o návrhu matky na nahradenie súhlasu na zmenu priezviska maloletého dieťaťa, takto

rozhodol:

I. Súd d á v a za otca súhlas matke k podaniu žiadosti na príslušnom správnom orgáne na zmenu priezviska maloletej Q. W., nar. XX.XX.XXXX z priezviska W. na priezvisko Z..

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka podala na súd prvej inštancie dňa 22.09.2023 návrh na zmenu priezviska maloletej Q. W. z priezviska W. na priezvisko Z.. Navrhovateľka návrh odôvodnila tým, že spolu s otcom sú rodičmi maloletej Q. W., nar. XX.XX.XXXX. Rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 24.08.2022, sp. zn. 9P/37/2022, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 04.10.2022 a vykonateľnosť dňa 16.09.2022, bolo ich manželstvo rozvedené a súd zveril maloletú Q. do jej osobnej starostlivosti, pričom je oprávnená maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach, s tým že otec je povinný prispievať na výživu maloletej Q. sumou 110,- eur mesačne k rukám matky maloletej počnúc od právoplatnosti rozsudku o rozvedení manželstva. Navrhovateľka ďalej uviedla, že s otcom dlhodobo nežije v spoločnej domácnosti, a to od roku 2022, kedy otec opustil spoločnú domácnosť a od tejto doby už ani nevidel dcéru. Otec maloletú Q. nevidel od augusta 2022, neprejavuje o ňu žiadny záujem, nestretáva sa s ňou, neplní si ani výživovú povinnosť, preto na neho aj podala trestné oznámenie. Momentálne je vo výkone trestu v ÚVTOS Súčany. Navrhovateľka uviedla, že v priebehu ich spoluzitia dochádzalo k jej týraniu zo strany otca maloletej, pričom sa často vyhŕžal aj maloletej a jej synovi z predchádzajúceho vzťahu. Otec ju fyzicky napádal, nadvládal jej, vyhŕžal sa smrťou a fyzickými napadnutiami, pričom svedkami boli aj maloleté deti. Otec maloletej je závislý na drogách a pod ich vplyvom je agresívny, pričom svoju agresivitu si vybíjal na nej. Z tohto dôvodu podala na otca trestné oznámenie, ktoré je predmetom vyšetrovania na Okresnom riaditeľstve PZ Liptovský Mikuláš, pod ČVS: ORP-141/1-VYS-LM-2023. V uvedenom konaní bol vypracovaný aj znalecký posudok č. 5/2023 znalca PhDr. S. V., vo veci posúdenia vierohodnosti výpovede a syndrómu týrania navrhovateľky ako poškodenej, ktoré ho závery potvrdzujú vierohodnosť jej výpovedí a tiež existenciu syndrómu týranej osoby. Práve obava o svoj život a obava o život svojich detí viedla k rozvodu, ako aj ukončeniu spoločného byvania s otcom maloletej. Navrhovateľka je toho názoru, že je v nevyhnutnom záujme maloletej Q., aby používala priezvisko Z., nakoľko aj vzhľadom

na svoj vek a správanie otca je vhodné, aby mala priezvisko matky, ktorá sa o maloletu stara a nie otca, ktorý sa o ňu nestaral a jeho správanie k maloletej minimálne hranilo s týraním. Pre zdravý psychický vývoj maloletej Q. je zmena jej priezviska v jej najlepšíom záujme, pričom sama maloletá Q. hovorí, že sa volá Z. a aj sa tak podpisuje. Ďalším dôvodom je aj tá skutočnosť, že nevlastný brat maloletej Q., O., nar. XX.XX.XXXX, má oficiálne zmenené priezvisko na priezvisko Z..

2. Uznesením zo dňa 03.10.2023, č. k. 20P/77/2023-22 súd ustanovil maloletú na zastupovanie v konaní o návrhu na udelenie súhlasu so zmenou priezviska Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš.

3. Výzvou zo dňa 09.10.2023 súd vyzval otca, aby sa vyjadril k návrhu, aby uviedol, či súhlasí, alebo nesúhlasí so zmenou priezviska maloletej, aby uviedol dôvody súhlasu alebo nesúhlasu, aby uviedol, kedy bol naposledy v kontakte s maloletou a akým spôsobom si plní vyživovaciu povinnosť k maloletej. Otec v písomnom vyjadrení zo dňa 15.10.2023 uviedol, že so zmenou priezviska maloletej Q. nesúhlasí. Kroky matky vníma ako účelové. O kontakt s dcérou má enormný záujem. Posledný kontakt s dcérou a to telefonický mal v marci 2023, keď už bol vo výkone trestu. Krátko na to mu matka kontakt s dcérou znemožnila. Ešte pred nástupom do výkonu trestu mu matka sama dcéru doniesla do Liptovského Hrádku, kde toho času býval. Otec uviedol, že dcéru má nadovšetko rád a tak sa dožadoval kontaktu s ňou s tým, že dvakrát písal na úrad práce, aj na súd. Svoje povinnosti si plní, výživné na dcéru mu bolo sťahované z výplaty v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Sučanoch. Ako otec nemá nijaké práva, matka mu chce dcéru odobrať a vedome s ňou manipuluje proti nemu. Dcéra sa narodila ako W. a s týmto priezviskom je zidentifikovaná. Ľudia aj jej okolie ju poznajú pod priezviskom W.. Je to jediná väzba na neho a jeho rodinu. Dcéru matka odtrhla od jeho rodičov, od jeho sestry a jej malého syna a aj od jeho starých rodičov. Skutočnosť, že sa dcéra podpisuje ako Z. vníma tak, že to dostala ako príkaz od matky. Matka jej odopiera a zakazuje prijímať rodokmeň otca. Otec uviedol, že sa obáva o zdravie a život jeho dcéry, nakoľko matka je epileptička a šoféruje a deti vozí v aute. Otec žiadal, aby sa mohol konania zúčastniť a bolo prihladené na jeho vyjadrenia. Argumenty, ktoré použila matka proti nemu sa nezakladajú na pravde. Podobným spôsobom mení identitu svojho prvého syna, nakoľko pri narodení sa volal Q., potom W. a teraz Z.. Dňa 12.10.2023 ukončil pobyt v Sučanoch a začína pracovať a žiť bezúhonný a plnohodnotný život. Chce sa včleniť do života svojej dcéry, ktorá je pre neho všetkým.

4. Na prejednanie a rozhodnutie veci súd nariadil pojednávanie. Súd pojednávanie vykonal v neprítomnosti otca, ktorý sa na pojednávanie nedostavil, svoju neúčast' na pojednávaní neospravedlnil, ani nežiadal pojednávanie odročit'. Predvolanie na pojednávanie otec prevzal dňa 09.10.2023 v Ústave na výkon trestu odňatia slobody v Sučanoch, z ktorého ústavu bol následne dňa 12.10.2023 prepustený na slobodu. Súd z opatrnosti doručoval predvolanie na pojednávanie otcovi aj na adresu, ktorú uviedol ako adresu, kde sa bude po prepustení z výkonu trestu zdržiavať. Na adrese J. S. XXX otec prevzal predvolanie na pojednávanie dňa 23.10.2023. Napriek tomu, že otec mal preukázateľne vedomosť o termíne pojednávania, toho sa nezúčastnil, ani neúčast' na ňom neospravedlnil. Na prejednanie a rozhodnutie veci v neprítomnosti otca boli preto splnené zákonné procesné podmienky.

5. Matka na pojednávaní dňa 20.11.2023 uviedla, že navrhla zmeniť priezvisko maloletej preto, pretože to vyšlo od nej. Ona si po sobášii zobrala priezvisko manžela, teda volala sa W.. Aj synovi z predchádzajúceho vzťahu zmenili priezvisko na priezvisko W., aby mali všetci rovnaké priezvisko. Malá Q., ale potom prišla s tým, že ona sa chce volať Z.. Pri babke a dedovi riešila ako sa každý volá, pýtala sa ich na ich priezvisko. Toto sa stalo prvýkrát asi na Vianoce 2022, minulý rok, keď Q. začala o tom priezvisku rozprávať. Najprv to ona ako matka považovala za detský výmysel. Neprikladala tomu zásadný význam. Následne si uvedomila, že to nie je asi jej rozmar, pretože keď jej kontrolovala zošity a domácu úlohu, videla, že má na zošite napísané Q. Z., nie W.. Keď sa jej opýtala, prečo si tak napísala, keď sa volá W., povedala, že keď jej nezmenili priezvisko oni, tak si ho zmenila sama. Takto si začala sama písať na zošit priezvisko Z., napriek tomu, že ona ako matka sa stále volala W. a aj jej brat, teda jej starší syn sa volal v tom čase W.. Na základe týchto udalostí si zmenila priezvisko najprv ona a požiadala aj otca jej syna, aby súhlasil so zmenou priezviska a ten súhlasil. Takže syn sa volá Z., ona Z. a následne podala návrhu na zmenu priezviska aj pri Q.. Dcéra si drží od otca odstup. Videla aj čo sa dialo v ich domácnosti, čo zažila. Ako ju otec doma napádal, fyzicky na ňu útočil. Obe deti to videli, boli vždy pri tých útokoch doma, plakali, zatvárali sa do izby, prežívali to spolu s ňou viac ako dva roky. Bol to neúnosný teror. Q. ani nechce, aby ju volali Q., lebo tak ju volal otec, praje si, aby ju volali iba Q.. Otec o ňu neprejavuje záujem. Ona jeho nesúhlas a návrh, ktorý podal o sriedavú starostlivosť starej

matky a jej o Q. ako druh pomsty za to, že podala trestné oznámenia na neho za týranie. Q. nemá k jeho rodine dobrý vzťah. Jedine k starkému od otca, ale nechce od nich nič. Matka ďalej uviedla, že fyzické a psychické útoky na ňu zo strany otca maloletej sa diali od roku 2021 a naposledy pred rozvodom. Rozvod prebehol v auguste 2022. Aj po rozvode ich stále bývalý manžel prenasledoval, chodil okolo bytovky, skrýval sa pod balkónom. Bývali na prízemí. Bola to ťaživá situácia, lebo z prízemia videl dnu. Zo školy nemohli nikde ísť, len domov zamknúť sa a už radšej ani nevychádzali vonku. Potom v októbri 2022, vzhľadom na neúnosnosť situácie, sa odsťahovali a v auguste 2023 sa vrátili naspäť do Mikuláša bývať. Sú na utajenom mieste. Keď aj sa otec v minulosti stretol s Q. počas tohto obdobia po rozvode, tak to bolo len pred bytovkou na chvíľu. Nebol triezvy, ešte pýtal odo nej vždy peniaze, 10 eur. Potom po odsťahovaní v októbri 2022 neprebíhal nikdy taký styk, že by to bolo cez víkend, alebo na dlhšie obdobie, že by si otec Q. zobral a postaral sa o ňu. On len zavolať, že ju chce vidieť, tak ona prišla na aute do Liptovského Hrádku. Iba pri aute sa stretli. Q. nechcela ísť ani vonku z auta. On sa jej len pozdravil, pýtal sa ako sa má. Bolo to na päť minút. Keď videl, že má tašku v kufri, tak začal jedlo vybaľovať, lebo že nemá čo jesť a zase pýtal peniaze. Takže keď aj sa chcel stretnúť, tak to potreboval on niečo, nie, že by sa chcel stretnúť s dcérou. Dcéra uňho nikdy nebola na dlhšie obdobie. Na rozvodovom konaní sa manžel nezúčastnil. Styk s Q. upravený ani nebol, ani sa nikdy úpravy styku nedožadoval, ani súdom, ani tak, že by jej povedal, že si ju chce brávať. Výživné takisto neuhrádzal. Po rozvode neplatil nič. Až potom ako nastúpil do Ústavu na výkon trestu v Sučanoch platil len preto, lebo mu tam oni na výživné sťahovali peniaze. Keď teraz bol prepustený, tak nič neplatí znova, je nezamestnaný. Ešte v čase, keď bol pred nástupom do výkonu trestu, vo februári mala Q. meniny, nedal jej nič, ani pri príležitosti sviatkov v minulosti. Prvýkrát, kedy Q. dostala z jeho rodiny balíček, bolo na jej narodeniny teraz v auguste. To poslala balíček jeho matka. Myslí si, že je to preto, lebo podala stará matka návrh na úpravu styku s ňou, aby mali čím argumentovať, že majú o ňu záujem. Dovtedy nebol z ich strany žiadny záujem. Na otca podala trestné oznámenie z dôvodu neplatenia výživného. Potom zameškané výživné zaplatila jeho matka, preto trestné stíhanie zastavili. Aktuálne nie sú s otcom vôbec v kontakte. Každý kontakt, keď aj v minulosti komunikovali, skončil tak, že otec útočil na jej osobu, písal jej správy, nadával jej škaredo. S ním sa komunikovať normálne nedá. Ona by dcére aj dopriala styk s ním, nebránila by jej, keby sama chcela. Ale za každým sa Q. hnevá a plače, že nechce ku nemu ísť, ani keď sa mali stretnúť len na krátku chvíľu v tom aute ako uvádzala v Liptovskom Hrádku, tak ona ju nútiť nechce. Pokiaľ sa týka budúcnosti, neplánuje sa vydať a keby aj náhodou k tomu došlo, tak priezvisko určite meniť nebude už nikdy ani sebe, ani maloletým deťom. Už by to nikdy neurobila.

6. Právny zástupca matky na pojednávaní dňa 20.11.2023 uviedol, že trestné stíhanie otca z dôvodu zanedbania povinnej výživy bolo zastavené z dôvodu, že otec uhradil zameškané výživné. Pokiaľ sa týka stíhania pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby, tam stále prebieha vyšetrovanie. Bolo vykonané znalecké dokazovanie, ale trestné stíhanie je zatiaľ len v štádiu prípravného konania. Obžaloba na súd ešte podaná nebola. Poukázal na predložený znalecký posudok PhDr. S. V.Č., podľa ktorého matka nemá sklony k vymýšľaniu a k účelovému spracovaniu udalosti, ani fantazijnému spracovaniu skutočnosti a prejavuje sa u nej syndróm týrania. Bolo preukázané, vzhľadom na všetky okolnosti prejednávanej veci, že zmena priezviska je v záujme maloletého dieťaťa.

7. Kolízny opatrovník na pojednávaní dňa 20.11.2023 uviedol, že zmena priezviska je vážnym zásahom do života dieťaťa. Vzhľadom na aktuálnu situáciu v rozhodovanej veci, keď matka aj starší súrodenec maloletej majú aktuálne priezvisko Z., Z., pričom počas toho, ako prichádzali do kontaktu v poslednom období s rodinou, vnímajú silnú citovú súrodeneckú väzbu a maloletá navyše prezentuje svoj názor jednoznačne a spontánne, že sa chce volať Z.. Maloletá Q. v čase šetrenia v domácnosti matky sa takto vyjadřila dňa 14.11.2023 a je potrebné uviesť, že maloletá je vo svojich postojoch zásadová a vystupuje jednoznačne a spontánne pri otázke, aké priezvisko chce používať. S ohľadom aj na to, že jej starší súrodenec má priezvisko rovnaké ako matka, teda Z., kolízny opatrovník ponechal rozhodnutie na úvahu súdu.

8. Súd vykonal dokazovanie výsluchom matky a oboznámením sa s listinnými dokazmi, založenými v spise, a to najmä návrhom, lustráciami z registra obyvateľov Slovenskej republiky, rodným listom maloletej, rozhodnutím o povolení zmeny priezviska matky zo dňa 22.06.2023, rodným listom O. Z., vyjadrením otca zo dňa 15.10.2023, znaleckým posudkom PhDr. S. V. č. 5/2023 zo dňa 13.07.2023, správou kolízneho opatrovníka zo dňa 16.11.2023 s prílohami a pripojeným spisom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/37/2022.

9. Z pripojeného spisu Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/37/2022 mal súd preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 24.08.2022, sp. zn. 9P/37/2022, bolo manželstvo rodičov maloletej rozvedené a maloletá Q. bola zverená do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloletú zastupovať a spravovať jej majetok v bežných veciach a otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 110,- eur mesačne. Styk s maloletou upravený nebol.

10. Zo správny kolízneho opatrovníka zo dňa 16.11.2023 mal súd preukázané, že matka spolu s deťmi O. Z., nar. XX.XX.XXXX a Q. W. byva na utajenej adrese. Do^vodom take^hoto pobytu matky a deti je trestne^ konanie vedene^ proti by^vale^mu manz^elovi matky, otcovi maloletej Q., P. W. pre zloc^in ty^rania bli^zkej a zverenej osoby, ktoré trestme^ konanie je vedene^ pod C^VS: ORP-141/1-VYS- LM-2023. Znalecky^m dokazovani^m bolo preuka^zane^, z^e matka trpi^ syndro^mom ty^rania. Matka a deti oby^vaju^ 3-izbovy^ byt, ktorý maju^ v na^jme od fyzickej osoby. Doma^cnos^ť je zariadena^, udrz^ovana^. Maloleté deti maju^ svoju izbu, zariadeni^m prispo^sobenu^ ich potreba^m. Vy^davky za by^vanie sú vo výške 420,- eur spolu s energiami. D^als^ie vy^davky matky sú: telefo^n 100 - 120,- eur mesac^ne, poisťky deti 63,- eur a 64,- eur mesac^ne, lieky 17,- eur mesac^ne. Matka vlastni^ auto zn. S^koda Okta^via, rok výroby 2006. Je zamestnana^ v Komuna^lnej poisťovni, Liptovský Mikula^s^ť. Pracovne^ povinnosti si prispo^sobuje tak, aby riadne zabezpec^ila starostlivos^ť o deti. Dosahuje pri^jem cca 1.500,- eur. S otcom maloletej Mie nie je v kontakte, lebo je proti nemu vedene^ konanie pre na^silie voc^i nej. Od februa^ra do okto^bra 2023 bol otec vo vy^kone trestu odn^atia slobody. Z vy^konu trestu raz telefonicky kontaktoval Q. a dva alebo trikra^ť pi^sal. Q. s ním nechela telefonova^ť a matka mu odpi^sala na list, v ktorom sa py^tal na Q.. Matke pi^sala otcova matka ura^z^live^ listy, preto matka s n^ou nekomunikuje. Vy^zivne^ na Q. otec od rozvodu manz^elstva neplatil. Vyz^ivovaci^u povinnos^ť si zac^al plni^ť az^ vo vy^kone trestu. Maloletá Q. navs^tevuje 3. roc^ni^k za^kladnej s^koly. Navs^tevuje za^ujmovy^ kru^z^ok, kde je vy^davok 80,- mesac^ne. Maloletá je zdrava^. Z do^vodu vedene^ho trestne^ho konania matka nesu^hlasila so zverejneni^m d^als^i^ch informa^cii o maloletej. Pomery otca P. W. boli s^etrené na adrese W.^V. XX, J.Y. Z.^ . v doma^cnosti jeho matky pani Q.. V c^ase s^etrenia bola pri^tomna^ otcova matka. V doma^cnosti bol pri^tomny^ i otec, no zdrz^oval sa v uzavretej izbe. Pani Q. ho informovala o pri^tomnosti kolízneho opatrovníka v doma^cnosti, aj ho opakovane vyzvala, aby z izby vys^iel, aby s ním mohol by^ť vyhonany^ rozhovor. Otec nereagoval, nemal za^ujem o komunika^ciu so socia^lnou pracovni^c^kou. Rozhovor s ním vykonany^ nebol. Pani Q.^ . uviedla, z^e po na^vrate z vy^konu trestu sa otec zdrz^iava v jej doma^cnosti. Je evidovany^ ako ucha^dzac^ o zamestnanie. Obc^as briga^dnicky pracuje. Stara^ matka uviedla, z^e je presvedc^ena^, z^e otec aktua^lne drogy nepoz^i^va, nevidi^ na n^om zna^mky agresivity, kaz^dy^ vec^er spi^ u nej. Stara^ matka S. Q. Q. oby^va 2 - izbovy^ mestsky^ na^jomny^ byt, doma^cnos^ť je zariadena^, udrz^ovana^. V byte aktua^le by^va ona a otec maloletej Q.. Stara^ matka spa^va v spa^lni, otec v oby^vac^ke. Vy^davok za by^vanie je vo výške 262,- eur mesac^ne + 85,- eur s^tvrt^roc^ne (elektrina). Stara^ matka je zamestnana^ v Liptovskej nemocnici s poliklinikou Liptovský Mikula^s^ť ako sanita^rka, pracuje na zmeny v nepretrz^itej preva^dzke, dosahuje pri^jem cca 900,- eur mesac^ne. Stara^ matka uviedla, z^e by sa s maloletou Q. chcela pravidelne streta^va^ť. Praje si, aby Q. na n^u nezabudla, v minulosti sa mali radi. Bola by vd^ac^na^, keby s maloletou Q. mohla stra^vit^ napr. dve hodiny mesac^ne. Nechce nic^ nasilu. Uviedla, z^e s matkou maloletej Q. nie je v kontakte, v minulosti spolu dobre vycha^dzali. Ak by sa maloletá Q. z obavy pred otcom nechcela s n^ou stretnu^ť v jej doma^cnosti, tak stretnutie by mohlo by^ť v doma^cnosti dce^ry starej matky S. W. v J. S.. Dce^ra ma^ syna W., nar. 2016. Deti sa poznaju^ . Maloletá Q. v rozhovore pre u^c^el vs^etky^ch troch konani^ uviedla, z^e si chce pi^sa^ť priezvisko Z., nechce by^ť zverená do striedavej starostlivosti a nechce sa streta^va^ť so starou matkou. Maloletá sa vyjadrovala sponta^nne, sebavedome, jednoznac^ne prezentovala svoj odmietavy^ postoj k otcovi a jeho rodine. Maloletá v rozhovore po^sobila vyrovnane.

11. Podľa § 35 Zákona o rodine, ak sa rodičia nedohodnú o podstatných veciach súvisiacich s výkonom rodičovských práv a povinností, najmä o vysťahovaní maloletého dieťaťa do cudziny, o správe majetku maloletého dieťaťa, o štátnom občianstve maloletého dieťaťa, o udelení súhlasu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti a o príprave na budúce povolanie, rozhodne na návrh niektorého z rodičov súd.

12. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo by^ť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí by^ť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

13. Podľa čl. 5 Zákona o rodine, záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä:

- a) úroveň starostlivosti o dieťa,
- b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,
- c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,
- d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,
- e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,
- f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,
- g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,
- h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,
- i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

14. Rodičia narodením maloletého dieťaťa nadobúdajú rodičovské práva, ktoré sú zároveň aj povinnosťami tak, ako sú definované v ustanovení § 28 ods. 1 Zákona o rodine, ktorým je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obidvaja rodičia a pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa (§ 28 ods. 2 Zákona o rodine). V zmysle čl. 5 Zákona o rodine záujem dieťaťa je prvoradý z hľadiska rozhodovania vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Článok 5 Zákona o rodine zároveň určil kritéria posudzovania záujmu maloletého dieťaťa, ktorým je okrem iného úroveň starostlivosti o dieťa, zabezpečenie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu, okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa. Konceptcia zákona o rodine vychádza z toho, že rodičia rešpektujú práva maloletého dieťaťa, konajú v jeho záujme, dobrovoľne si plnia svoje práva, ktoré sú zároveň aj povinnosťami spoločne. Ustanovenie § 35 Zákona o rodine však zohľadňuje možnosť nezhody rodičov, avšak len v podstatnej veci súvisiacej s výkonom rodičovských práv a povinností. Toto ustanovenie len demonštratívny spôsobom vymenúva podstatné veci súvisiace s výkonom rodičovských práv. Matka sa podaným návrhom domáha udelenia súhlasu za otca k podaniu žiadosti na príslušnom správnom orgáne na zmenu priezviska maloletej Q., ktoré nie je obsiahnuté v demonštratívnom výpočte ako podstatná vec týkajúca sa výkonu rodičovských práv a povinností. Súd zmenu priezviska považoval za podstatnú vec, o ktorej, ak sa rodičia nedohodnú, na návrh niektorého z rodičov rozhoduje súd.

15. Predmetom konania je rozhodovanie súdu pri vyššie zmienenej nezhode rodičov. Súd poukazuje na to, že zmena priezviska nemá žiadny vplyv na rozsah rodičovských práv a povinností k maloleťmu dieťaťu, ktoré zostávajú zachované ako doposiaľ. Predstavuje však zásah do práv rodičov a dieťaťa. Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa dieťaťa týkajú (Článok 5 Zákona o rodine). V tomto prípade súd zohľadnil najmä kritérium duševného a citového vývinu dieťaťa (Článok 5 písm. c) a názor dieťaťa (Článok 5 písm. g) Zákona o rodine). Maloleté dieťa má právo vyjadrovať samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti. Maloletá je žiačkou 3. triedy základnej školy, vo veku 8 rokov. Maloletá pred kolíznym opatrovníkom výslovne uviedla, že chce používať priezvisko Z., je to jej pranie. Vystupovala sebavedome a jednoznačne, bola vo svojom rozhodnutí pevná a neprípúšťala za žiadnych okolností zmenu svojho postoja k priezvisku. Sama si na zošity začala písať priezvisko Z., keď matka dostatočne rýchlo nereagovala na jej pranie, aby mala zmenené priezvisko oficiálnou úradnou cestou. Maloletá je v osobnej starostlivosti matky a je zrejme, že citová väzba s otcom je narušená. Najbližšou osobou, ku ktorej má maloletá vzťah je jej matka, čo je zapríčinené rodinnou situáciou ako dôsledok správania sa rodičov, najmä otca, ktorého neadekvátne správanie k matke maloletej vyústilo do trestného stíhania pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Aktuálne je trestné stíhanie v štádiu prípravného konania s nariadenými ďalšími úkonmi vo veci po vykonaní znaleckého dokazovania.

16. Znaleckým posudkom PhDr. S. V. č. 5/2023 zo dňa 13.07.2023 bolo znalecky dokázané, že matka dokáže správne vnímať a dostatočne si zapamätať a následne správne reprodukovať prežitú udalosť a

nemá dispozície k fajtazijnému spracovaniu a prezentovaniu údajov, ani nemá sklony k vymýšľaniu a k účelovému spracovaniu skutočnosti. Záverom znaleckého posudku je, že matka je týranou osobou. Hoci trestné stíhanie nie je ukončené, možno konštatovať, že spolužitie rodičov nevytváralo zdravé prostredie pre výchovu a zdravý fyzický a psychický vývoj maloletých detí. Matka s deťmi bola nútená s deťmi odísť na utajené miesto, aby nebola otcom maloletej Q. prenasledovaná a aby zamedzila útokom na jej osobu. Je nepripustné, aby do sledky rodicovských nezhoď znašalo dieťa. Maloletá odmieta súčasne priezvisko, chce sa volať Z., keď si v rodine zisťovala ako sa kto volá, najmä starí rodičia zo strany matky. Na jej podnet si v júni 2023 zmenila priezvisko matka na svoje predchádzajúce rodné priezvisko Z. a následne matka zmenila priezvisko aj staršiemu polorodému bratovi maloletej Q., O. z priezviska W. na priezvisko Z.. Ako vyplýva z rodného listu maloletého O., priezvisko mu bolo zmenené v auguste 2023. Maloletá Q. v súčasnosti priezvisko W. prestala akceptovať, čo vyplýva z toho, že si píše v škole na zošity priezvisko Z.. Je evidentné, že maloletá Q. sa stotožňuje s priezviskom matky za slobodna a väzba na matkinu rodinu je veľmi silná, keď impulz na zmenu priezviska prišiel po tom ako zisťovala, aké priezvisko nosia starí rodičia zo strany matky, ani nie matka samotná. Súď nemá pochybnosti, že maloletá je najviac ovplyvnená výchovným prostredím matky, čo je aj prirodzené, keďže matka vykonáva výlučne osobnú starostlivosť o dieťa. Preto nie je výnimocné, že maloletá sa s stotožňuje s rodinou matky a chce mať priezvisko totožné s priezviskom matky a aktuálne už aj svojho brata. Matka maloletej uviedla, že v budúcnosti už neplánuje uzavrieť manželstvo a pokiaľ by to aj pripustila, čo je veľmi nepravdepodobné, priezvisko sebe a maloletým deťom by už nemenila.

17. Vzhľadom na vykonané dokazovanie súď nemá pochybnosti, že v súčasnosti je zľaniím maloletej používať priezvisko totožné s priezviskom matky a jej širšej rodiny, ako aj jej brata O.. Maloletá spontánne pred kolíznym opatrovníkom opakovane dňa 16.10.2023 ako aj 14.11.2023 uviedla, že vie o konaní o zmenu priezviska, chce sa volať Z., nechce byť W.. Chce to tak, lebo nechce mať ockovo priezvisko. Má radšej mamku a chce mať jej priezvisko. Ocko im robil zle. Chce si všade písať priezvisko Z.. O. si už tiež píše priezvisko Z.. Ďalej maloletá Q. uviedla, že mamka s otcom sa často hádali, ona sa bála, vadilo jej to. Teraz, keď bývajú len s mamkou, tak je to dobré. S mamkou dobre vychádza, s O. tiež. Doma je im spolu dobre. Chce, aby to tak zostalo. S ocinom si nechce písať, nechce sa s ním stretnúť. Súď zohľadnil najúšiu citovú väzbu maloletej na matku, s ktorou je v každodennom kontakte, hoci maloletá si uvedomuje, že má aj otca. Väzba s otcom je však významne narušená a styk otca s dcérou prakticky neprebíha. Maloletá napriek tomu že už navštevuje školské zariadenie, kde ju poznajú pod priezviskom W., túži po zmene priezviska. Deti sú identifikované svojím menom a priezviskom. Ak je rozpor medzi prezívaním dieťaťa a právnym stavom, ktorým je oficiálne priezvisko dieťaťa, ku ktorému maloletá nemá pozitívny citový vzťah, možno to viesť iba k frustrácii dieťaťa. Deti sú rôzne a rôzne vnímajú skutočnosti. Jednou z takýchto je aj priezvisko. Kým niektoré deti priezvisko vôbec neriešia a nie je to pre nich dolezité, pre iné deti to dolezité je. Konanie pred súdom vyzáduje individuálny prístup ku každému dieťaťu.

18. Súď dáva súhlas matke na podanie žiadosti na zmenu priezviska iba ak sú na to záväzne dovedy, hoci otec dieťaťa so zmenou priezviska nesúhlasí. Otec maloletej sa aktuálne s maloletou Q. nestýka. Po prepustení z výkonu trestu s ňou nie je v kontakte. Aj pred nástupom do výkonu trestu pokiaľ bol s ňou v styku, tak len v prítomnosti matky a na veľmi krátky čas počas dňa. Otec s maloletou nestrávil dlhší čas, štandardný pre realizáciu styku dieťaťa s rodičom, ktorému nie je dieťa zverené do starostlivosti. Otec si neplní vyživovaciu povinnosť, pre ktorú skutočnosť bolo proti nemu vedené aj trestné stíhanie pre trestný čin zanedbania povinnej výživy. Vyživovaciu povinnosť si plnil len vo výkone trestu tým, že mu finančné čiasty určené na výživné sťahovali z odmeny vo výkone trestu. Potom ako bol z výkonu trestu prepustený si vyživovaciu povinnosť neplní. Otec sa žiadnym spôsobom nepodieľa na výchove maloletej. Súď nepochybuje o tom, že má otec dcéru rád, avšak skutočnosti, ktoré uvádzal vo svojom písomnom vyjadrení, reálne nepreukázal. Vo vyjadrení uviedol, že má o dcéru enormný záujem, chce ju vychovávať rovnako ako matka, chce sa podieľať na jej výchove a zachovať väzby k jeho rodine, avšak po prepustení z výkonu trestu sa o dcéru nijako nezaujíma, nekontaktuje ju. Nezúčastnil sa ani na pojednávaní, napriek tomu že naň bol riadne a včas predvolaný. Rovnako apatický postoj k záležitostiam ohľadom maloletej prezentoval aj pri šetrení jeho pomerov v domácnosti jeho matky, kde sa akútálne zdržiava. Pri návšteve sociálnej pracovníčky bol zavretý vo vedľajšej izbe a nemal záujem o rozhovor, z izby nevyšiel. Tieto skutočnosti preukazujú, že väčší záujem o maloletú má skôr matka otca (stará matka maloletej), než samotný otec, ktorý zaujal ku konaniu apatický postoj s výnimkou jeho písomného vyjadrenia, že s návrhom nesúhlasí. V tomto čase prebiehalo na súde aj konanie iniciované zo strany starej matky maloletej o úpravu styku s maloletou (sp. zn. 20P/92/2023).

Napokon bolo konanie zastavené v dôsledku späťvzatia návrhu zo strany starej matky. Neuniklo tiež pozornosti súdu, že po celý čas od rozvodu manželstva s matkou maloletej sa otec styku s maloletou nedožadoval a to ani smerom k matke, ani nijakým návrhom na úpravu styku súdnym rozhodnutím. Styk s maloletou doposiaľ upravený nie je, nakoľko v konaní o rozvod manželstva (sp. 9P/37/2022) sa otec pojednávania nezúčastnil a ani nežiadal styk s maloletou upraviť. Súd vyhodnotil, že otcove tvrdenia, že má o maloletú enormný záujem a má záujem sa podieľať na jej výchove, nemajú reálny podklad. V praktickej každodennej realite bežne ho z života sa žiadnym spôsobom otec nepodieľa na výchove maloletej. Všeobecne platí, že maloleté deti potrebujú častejší kontakt s druhým rodičom, aby sa nenarútila vzťahová väzba a citový vzťah sa budoval. Čím je styk zriedkavejší a nepravidelnejší, tým väčšie riziko odcudzenia a tým väčšie odmietania styku. Z hľadiska vnímania plynutia času dieťaťom v útlom veku predstavuje mesiac, štvrtý rok, či iný časový úsek viac ako u dospelého človeka. Otec aktívne situáciu neriesil. V dôsledku toho sa maloletá odcudzila otcovi. Odcudzenie nastalo tiež z dôvodu násillia zisteného v rodine maloletej, keď existuje dôvodné podozrenie, že otec sa správal tak, že fyzicky a psychicky útočil na matku maloletej, čoho svedkom bola aj maloletá. Ide o veľmi ťaživú situáciu z hľadiska prežívania maloletej a táto situácia je spôsobilá výrazným spôsobom ovplyvniť postoj maloletej k otcovi. Maloletá sa stotožňuje s matkou, ktorá je jej najbližšou vzťahovou osobou a túži po spoločnom priezvisku, pričom odmieta svoje pôvodné priezvisko. Súčasná situácia u dieťaťa vyvoláva napaťie. U maloletej nejde o chvíľkový rozmar, ale dlhodobjšie pretrvávajúci stav, minimálne od konca roku 2022. Rodičia sa na priezvisku dohodli ako jednej z podmienok uzavretia manželstva t.j. vyhľadanie o spoločnom priezvisku detí narodených v manželstve. Ich manželstvo bolo rozvedené súdom. Matka sa (mimočodom na podnet maloletej Q.) vrátila k rodnému priezvisku a priezvisko zmenila aj svojmu synovi z predchádzajúceho vzťahu na rovnaké priezvisko aké má ona. Matka v budúcnosti sobaš vylučuje. Pre maloletú je v súčasnosti dolezité mať priezvisko ako matka a jej brat až tak, že odmieta rodné priezvisko po otcovi. Jej citové prežívanie je v rozpore s formálnym stavom. Predstavuje sa a podpisuje ako Z., hoci vie, že je W., čo jej určite neprospieva. Preto súd z hľadiska najlepšieho záujmu maloletej návrhu vyhovel a dal súhlas na zmenu jej priezviska.

19. Podľa § 52 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej len CMP), žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Súd o náhrade trov konania rozhodol podľa § 52 CMP a žiadnemu z účastníkov konania nepriznal nárok na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanoveniach § 53 a nasl. CMP.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať v lehote 15 dní od jeho doručenia odvolanie na Okresnom súde Liptovský Mikuláš. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Podľa § 363 CSP, sa v odvolaní popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.